

Enkätfrågor om allergi och överkänslighet bör samordnas

Många diagnoser inom området allergi/överkänslighet i huden saknar befolkningsbaserade data. En kartläggning av folkhälsostudier i landstingens regi visar att varierande typer av frågor har använts, ofta oprecisa och svårtolkade.

Klinik och vetenskap sidan **213**

Inget samband mellan Balkantjänstgöring och cancer

Larmrapporter i världspresen om leukemi hos Balkansoldater, som möjligen utsatts för utarmat uran, föranledde en undersökning av svensk personal som tjänstgjort på Balkan. Enkäter, analyser av uran i urin och samkörning med cancerregistret visade inget samband mellan Balkantjänstgöring och cancer eller annan ohälsa.

Klinik och vetenskap sidan **219**

De svårast psykiskt sjuka sviks

Undfallande tvångslagstiftning svek mot de svårast psykiskt sjuka. Dagens psykiatriska lagstiftning, med dess begränsade möjligheter till tvångsomhändertagande, tillvaratar inte alltid de svårt psykiskt sjukas intressen, menar Lars Jacobsson.

Jan-Otto Ottosson anser att gränsen mellan tvång och frivillighet är flytande och att beslut inom psykiatrin bör bli föremål för en fortlöpande etisk reflektion enligt konsekvensetisk modell.

Medicin och samhälle på sidorna **236** och **208**

Foto: Tom Kindy/GREAT SHOTS

Finns det en rätt att vara galen? Hur skall man se på »bag ladies«, psykiskt sjuka hemlösa som inte accepterar vare sig erbjuden bostad eller behandling?

Debatt

Redaktionell integritet, prioriteringar och studiemedel

På debattsidorna fortsätter diskussionen om medicinska tidskrifters redaktionella integritet. Dessutom inlägg om prioriteringar och vårdgarantier – politikerna bör formulera de nödvändiga begränsningarna i sjukvårdssystemet – och om det nya studiemedelssystemet, som Medicine studerandes förbund anser är otillräckligt för många läkarstudenters behov.

Debatt på sidorna **247–256**

Förhandspublicering på nätet

Vinterkräksjukan – vinterns gissel i vården

Magsjuka orsakad av calicivirus har ökat kraftigt de senaste åren. Den låga infektionsdosen gör att spridningen från person till person blir explosionsartad. Hygieniska rutiner måste följas noga, skriver Bo Svenungsson, Karolinska institutets smittskyddsenshet, och Kjell-Olof Hedlund, Smittskyddsinstitutet, i en artikel som publiceras i nr 6/03 av Läkartidningen (utgivning 6 februari). Redan nu kan artikeln läsas på www.lakartidningen.se

Krig och fred i LTs spalter?

World Association of Medical Editors (WAME) har 800 medlemmar från 65 länder. Dess webbplats är ett bra forum för att ta upp redaktionella frågor och man får snabbt sakkunniga kommentarer från redaktörskollegor. Är den militära uppladdningen mot Irak en lämplig redaktionell fråga?

Ian Roberts, professor i tropikmedicin i London anser detta, och pläderar för att organisationen fördömer en eventuell invasion av landet. Flera brittiska redaktörer håller med – om man som medicinare arbetar för att bekämpa sjukdomar bör man inte också fördöma krig som oundvikligen leder till att människor dödas och lemlästas?

Intressant nog är redaktörer utanför Europa mindre övertygade – självklart bör man ta avstånd från krig men skall WAME politiseras genom att organisationen tar tydlig ställning i enskilda och ganska komplexa politiska konflikter?

Oavsett om man anser att freden gagnas bäst genom att Saddam Hussein lämnas ifred eller blir föremål för militär intervention så är den principiella diskussionen viktig – i vilka lägen bör professionella organisationer ägna sig åt etikfrågor som bara indirekt berör deras verksamhetsområden?

De brittiska medicintidskrifterna ägnar mycket utrymme åt att analysera och debattera globala problem såsom de ter sig i ett folkhälsoperspektiv. I Sverige har ämnet i stor utsträckning monopoliserats av massmedierna, vilket gör att folkhälsoperspektivet blir mindre tydligt – målgruppen är ju inte primärt sjukvårdsprofessionerna.

Läkartidningen strävar att spegla globala frågor i den mån som lämpliga manuskript kommer in till redaktionen. Utrymmet är för närvarande ingen begränsande faktor och denna kommentar kan ses som inbjudan till våra skribenter.

Josef Milerad

Josef Milerad
medicinsk chefredaktör
josef.milerad@lakartidningen.se